

РЕШЕНИЕ

№ 1078

гр. София, 19.07.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 8-МИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на четиринадесети юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимир Машев

Членове: Златина Рубиева
Петя Алексиева

при участието на секретаря Невена Б. Георгиева
като разгледа докладваното от Красимир Машев Въззивно гражданско дело
№ 20221000500968 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

С Решение № 265801/17.09.2021 г., постановено по гр. д. № 10562/2018 г. по описа на СГС, I ГО, 5 с-в, частично е уважен предявеният от В. Я. П. и К. Я. К. (заместили в процесуалното качество на основание чл. 227 ГПК починалия в хода на процеса ищец Я. В. Я.) срещу ЗД „Бул Инс” АД осъдителен иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД за заплащане на сумата от 30000 лв. (искът е отхвърлен за разликата до пълния му предявен размер от 35000 лв., предявен частично от глобалната претенция в размер на сумата от 60000 лв., след допуснатото в о. с. з. по реда на чл. 214, ал. 1 ГПК изменение на иска чрез увеличение на неговия размер от 25100 лв. на 35000 лв. – това изменение е било недопустимо (с оглед на претенцията за заплащане на заместващо обезщетение за причинени неимуществени вреди), тъй като е било извършено след смъртта на първоначалния ищец, но въззивният съд не може да обезсили влязло в сила съдебно решение – арг. чл. 269, изр. 1, предл. 2 ГПК), представляваща застрахователно обезщетение за причинени неимуществени вреди, вследствие на ПТП, настъпило на 30.01.2018 г., ведно със законната лихва от 23.06.2018 г. до окончателното изплащане на главното парично притезание (тази акцесорна претенция е отхвърлена за периода от 06.02.2018 г. до 22.06.2018 г.).

Така постановеното решение в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК е обжалвано от навоконституираните по реда на чл. 227 ГПК ищци в частта, в която е отхвърлена акцесорната претенция за заплащане на законна лихва върху претендираното заместващо обезщетение за периода от 06.02.2018 г. до 22.06.2018 г. Въззивниците поддържат, че при определяне началния момент, от който се поражда вземане за заплащане на законна лихва върху претендираното обезщетение, е приложима правната норма на чл. 429, ал. 3 КЗ, а не разпоредбата, уредена в чл. 496, ал. 1 КЗ, на която се е позовал първоинстанционният съд, поради което това акцесорно вземане трябвало да бъде присъдено от момента, в който

застрахованият делинквент е следвало да уведоми застрахователя за настъпване на процесното застрахователно събитие (на 06.02.2018 г.), респ. от 22.03.2018 г. – от момента, в който пострадалият е предявил т. нар. застрахователна претенция пред застрахователя по договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите.

Въззиваемият-ответник не е подал в законоустановения срок по чл. 263, ал. 1 ГПК отговор на въззивната жалба, но в проведеното на 14.06.2022 г. пред САС о. с. з. неговият процесуален представител изразява становище за нейната неоснователност.

Третото лице-помагач на ответника не е подало отговор на въззивната жалба, не изразява становище по нея и не се явява негов процесуален представител в проведеното пред САС о. с. з. на 14.06.2022 г. (макар и първоинстанционният съд да е удостоверил в мотивите, че в производството като подпомагаща страна участва Агенция „Пътна инфраструктура“, е пропуснал в диспозитива на обжалваната решение да обективира тази своя правосъдна воля, поради което след влизане в сила на настоящото решение СГС трябва да поправи тази очевидна фактическа грешка).

Първоинстанционното решение не е обжалвано от ищите в частта, в която предявеният иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД е отхвърлен над присъдената сума от 30000 лв. до пълния му предявен размер от 35000 лв., а от ответника – в частта, в която този иск е уважен до сумата от 30000 лв., поради което в тази част то е влязло в сила и въззивният съд не дължи произнасяне.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от релевираните въззивни основания в жалбата.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо **в обжалваната му част.**

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните писмени доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна, във връзка с наведените във въззивните жалби пороци на оспорения съдебен акт.

СГС, I ГО, 5 състав, е бил сезиран с осъдителен иск с правно основание чл. 432, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 45, ал. 1 ЗЗД.

Както бе изяснено, предмет на въззивното обжалване представлява първоинстанционното решение в частта, в която е отхвърлена акцесорната претенция за заплащане на законна лихва, изтекла за периода от 06.02.2018 г. до 22.06.2018 г. - върху присъдената сума от 30000 лв.

За да се достигне до точния разум на закона, до нормативната воля на законодателя, изразена в разпоредбата на чл. 429, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 429, ал. 3 КЗ, чл. 497, ал. 1 КЗ и чл. 496, ал. 1 КЗ, настоящият въззивен състав следва да извърши логическо, систематическо, историко-политическо и телеологическо тълкуване, както предписва правната норма на чл. 46, ал. 1 ЗНА.

По отменения КЗ застрахователят отговоря за дължимата от делинквента законна лихва (от момента на настъпване на увреждането – застрахователното събитие) – арг. чл. 227, т. 2 КЗ (отм.), във вр. с чл. 223, ал. 2, изр. 2 КЗ (отм.), а по действащия КЗ застрахователят дължи законна лихва, за която отговаря делинквентът, считано 1) от датата на уведомяването от застрахования за настъпването на застрахователното събитие или 2) от датата на уведомяване или на предявяване на застрахователна претенция от **увреденото** лице, която от датите е най-ранна – чл. 429, ал. 3 КЗ. Съгласно правната норма, уредена в чл.

429, ал. 2, т. 2 КЗ, **в застрахователното обезщетение** се включват и **лихвите за забава**, дължими от делинквента, поради което по силата на чл. 497, ал. 1 КЗ застрахователят дължи законната лихва за **собствената си забава** върху размера на застрахователното обезщетение, **включваща и лихвата за забава на делинквента**, ако не го е определил и изплатил в срок, считано от по-ранната от двете дати: 1. изтичането на срока от 15 работни дни от представянето на всички доказателства по чл. 106, ал. 3 КЗ и 2. изтичането на срока по чл. 496, ал. 1 КЗ (не повече от 3 месеца от предявяване на т. нар. застрахователна претенция по чл. 380 КЗ). В този смисъл е и практиката на ВКС, формирана по реда на чл. 290 ГПК - напр. Решение № 128/04.02.2020 г. на ВКС, ТК, I отд. по т.д. № 2466/2018 г. – „Спрямо договорите за застраховка на гражданската отговорност са предвидени специални правила, съобразно които застрахователят се задължава: на осн. чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ - да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от последния на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие, а на осн. чл. 429, ал. 1, т. 2 КЗ – да покрие отговорността на застрахования за неизпълнение на негово договорно задължение. И в двата случая изрично чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ предвижда, че **в застрахователното обезщетение се включват и лихви за забава**, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице при условията на чл. 429, ал. 3 КЗ. Следователно от една страна отговорността на застрахователя спрямо увреденото лице е функционално обусловена от отговорността на застрахования, **включително и по отношение на лихвите за забава**, които последният дължи на увредения. От друга страна за разлика от КЗ (отм.); новият КЗ /в сила от 01.01.2016 г. / в чл. 429, ал. 3, изр. 2 изрично лимитира включените в застрахователното обезщетение, а оттам и в застрахователната сума, **лихви за забава** като ги ограничава до тези, които **текат от момента на по-ранната от следните дати**: датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от застрахования на осн. чл. 430, ал. 1, т. 2 КЗ или от датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от увреденото лице или от датата на предявяване на претенцията на увредения пред застрахователя за заплащане на застрахователно обезщетение, но не и от датата на настъпване на застрахователното събитие... По отношение на задължителна застраховка „Гражданска отговорност” на автомобилистите в чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ е предвидено, че застрахователят покрива отговорността на застрахования за лихвите по чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, т.е. при ограниченията на чл. 429, ал. 3 КЗ - само в рамките на застрахователната сума и за периода с начало от уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие, респ. предявяване на претенция от увреденото лице... След предявяване на претенцията по чл. 498 КЗ за застрахователя е налице нормативно предвиден срок за произнасяне по чл. 496 КЗ, като непроизнасянето и неизплащането в срок на застрахователно обезщетение е свързано с: 1/ изпадане на застрахователя в забава – чл. 497, ал. 1, т. 1 и т. 2 КЗ, в който случай той дължи лихва за **собствената си забава**, и 2/с възможност увреденото лице да предяви пряк иск срещу застрахователя в съда на осн. чл. 498, ал. 3 вр. чл. 432, ал. 1 КЗ”.

Въззивниците не установиха, че застрахованият делинквент е уведомил ответното

застрахователно дружество за настъпване на процесното застрахователно събитие (в закона не е уредена презумпция за уведомяване в 1-седмичен срок, в какъвто смисъл са част от релевираните във въззивната жалба правни доводи), поради което застрахователят не дължи законна лихва от 06.02.2018 г. Не е спорно обаче между страните обстоятелството, а и от известия за доставяне (л. 7 от кориците на първоинстанционното дело) се установява, че пострадалият е уведомил (предявил е т. нар. застрахователна претенция по смисъла на чл. 106, ал. 1 КЗ, във вр. с чл. 380 КЗ) застрахователя за настъпване на процесното застрахователно събитие на **22.03.2018 г.** (искането за заплащане на дължимото застрахователно обезщетение е получено от застрахователя именно на тази дата, като той е образувал при себе си застрахователна преписка, по която е отказал изплащане на застрахователно обезщетение – писмо с изх. № НЩ-2414/11.04.2018 г., намиращо се на л. 9 от кориците на първоинстанционното дело), поради което от този момент ответното дружество отговаря за причинените на пострадалия имуществени вреди поради неизпълнение в темпорално отношение на извъндоговорното задължение на **застрахования-делинквент** за заплащане заместващо обезщетение за причинените на ищеца неимуществени вреди (т.е. в застрахователното обезщетение е включена лихвата за забава на делинквента по смисъла на чл. 84, ал. 3 ЗЗД). Тъй като ищецът не е предявил акцесорна претенция за заплащане на законна лихва за забавата на самия застраховател - да заплати в установения от закона срок дължимото застрахователно обезщетение, вкл. и лихвата за забава, за която застрахованият-делинквент отговаря пред пострадалия, въззивният съд не следва да обсъжда предпоставките за приложението на правната норма, уредена в чл. 497, ал. 1 КЗ. Следователно, искането за заплащане на законна лихва върху дължимото от ответното застрахователно дружество главно парично вземане следва да се присъди от **22.03.2018 г.** до окончателното ѝ заплащане.

В този смисъл, първоинстанционното решение трябва да бъде отменено в частта, в която акцесорната претенция за заплащане на заместващо застрахователно обезщетение в размер на сумата от 30000 лв. е отхвърлена за периода от 22.03.2018 г. до 22.06.2018 г., като в останалата обжалвана част – да бъде потвърдено.

Съобразно изхода на правния спор, предмет на въззивната жалба, на основание чл. 38, ал. 2 ЗА в полза на адв. П. К. от САК трябва да се присъди сумата от **360 лв.** с ДДС по реда на чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения (лихвата за процесния период е под 1000 лв., а именно 775 лв.), представляваща адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство пред САС. За отхвърлената част от въззивната жалба на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК на въззиваемия се дължи сумата от **60 лв.** с ДДС, представляваща адвокатско възнаграждение за осъщественото процесуално представителство пред САС.

Тъй като ищите са били освободени от процесуалното задължение за заплащане на държавна такса на основание чл. 83, ал. 1, т. 4 ГПК, ответникът трябва да бъде осъден по правилата на чл. 78, ал. 6, във вр. с чл. 83, ал. 1, т. 4 ГПК да заплати допълнително държавна такса за разглеждане на въззивната жалба в размер на сумата от **25 лв.**

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 265801/17.09.2021 г., постановено по гр. д. № 10562/2018 г. по описа на СГС, I ГО, 5 с-в, **в частта**, в която е отхвърлена предявената от В. Я. П. и К. Я. К. срещу ЗД „БУЛ ИНС“ АД акцесорна претенция за заплащане на законна лихва върху присъденото застрахователно обезщетение от 30000 лв., изтекла за периода от 22.03.2018 г. до 22.06.2018 г., като вместо това **ПОСТАНОВЯВА**:

ОСЪЖДА ЗД „БУЛ ИНС“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София, бул. „Джеймс Баучер“ № 87 АД **да заплати** на В. Я. П., ЕГН ***** и К. Я. К., ЕГН ***** **законна лихва** върху присъденото застрахователно обезщетение от 30000 лв., изтекла за периода от 22.03.2018 г. до 22.06.2018 г.

ПОТВЪРЖДАВА Решението в останалата обжалвана част.

РЕШЕНИЕТО в останалата част като необжалвано е влязло в сила.

ОСЪЖДА на основание чл. 38, ал. 2 ЗА ЗД „БУЛ ИНС“ АД **да заплати** на адв. П. К. от САК, с адрес гр. ***, ул. „***“ № ***, офис *** сумата от **360 лв.** с ДДС - адвокатско възнаграждение за осъществено безплатно процесуално представителство пред САС.

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, във вр. с чл. 273 ГПК В. Я. П. и К. Я. К. **да заплатят** общо на ЗД „БУЛ ИНС“ АД сумата от **60 лв.** с ДДС - заплатено адвокатско възнаграждение пред САС.

ОСЪЖДА на чл. 78, ал. 6, във вр. с чл. 83, ал. 1, т. 4 ГПК ЗД „БУЛ ИНС“ АД **да заплати** в полза на бюджета на САС сумата от **25 лв.**

РЕШЕНИЕТО е постановено с участието на трето лице-помагач на ЗД „БУЛ ИНС“ АД – АГЕНЦИЯ „ПЪТНА ИНФРАСТРУКТУРА“.

СЛЕД ВЛИЗАНЕ В СИЛА на настоящото Решение първоинстанционният съд да поправи констатираната във въззивното решение очевидна фактическа грешка.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния касационен съд по правилата на чл. 280 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

ПРЕПИС от настоящото Решение да се връчи на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____